

Er is een verband, je moet het zien

Rodin - Genie aan het werk inspireert ook kunstenaars. Jon Gardella stelt zijn atelier in Garnwerd open voor wie meer wil na een bezoek aan de tentoonstelling in het Groninger Museum.

JOEP VAN RUITEN

Van Parijs naar Garnwerd, van 197 naar 2017. Het is een enorme stap, maar hij kan via Groningen worden gemaakt. Als hulpmiddel heeft Jon Gardella een briefje in zijn atelier opgehangen met namen van verschillende beeldhouwers:

Auguste Rodin (1840 - 1917)
Antoine Bourdelle (1861 - 1929)
Charles Despiau (1874 - 1946)
Jan Bronner (1881 - 1972)
Paul Gregoire (1915 - 1988)
Piet Esser (1914 - 2005)
Jon Gardella (1948)

De ander heeft de een nodig om te bestaan. Het één vloeit uit het ander voort.

Als Gardella wordt gevraagd wat de beeldhouwer Rodin voor hem betekent, zegt hij: „Rodin was een explosie in zijn tijd. Een meester in super-humane expressie. Hij heeft het opengemaakt. Voor hem stonden beelden in nissen. Na hem stonden ze in de ruimte.“ Maar Gardella zegt ook: „Rodin is een van de velen. Ik heb antieke beelden gezien in Griekenland, gemaakt door antieke kunstenaars die met één knie een heel mens suggereerden.“

Onder de noemer *In the light of Rodin* stelt Gardella ter gelegenheid van de tentoonstelling *Rodin - Genie aan het werk* zijn atelier in Garnwerd open voor publiek. „Vooral voor mensen die van buiten Groningen komen. Ik dacht als zij het Groninger Museum hebben bezocht, willen ze misschien meer. Dat kan dan bij mij. Het is altijd leuk om mensen te ontvangen. Misschien komt er een opdracht van. Nee, dat is nog niet gebeurd. Nog niet.“

Hij geeft een rondleiding. Zijn beelden staan opgesteld in de twee lokalen van een voormalige basisschool. Hij houdt stil bij een sculptuur gemaakt uit was, besprenkeld met sproeiwater. Een arabesque van bijna vier meter hoog, opgebouwd uit een vrouwenfiguur die op de schouders van een man staat. „De lijn komt vanuit de grond, gaat door de lippen heen, door het plafond en verder. In die dynamische lijn zit de poëzie van de creativiteit.“

Achter het beeld, *Levenspiraal*, gaat een levensfilosofie schuil. „Het is allemaal emotioneel. De ene vorm brengt de ander voort. Er moet beweging in zitten. De grens moet wegvallen. Niet alleen tussen jou en mij, maar ook tussen andere levensvormen. Alles houdt verband met elkaar. Het is allemaal gelijkwaardig.“

Jon Gardella in zijn atelier in Garnwerd. FOTO'S JAN ZELMAN

Schetsen voor beelden. „In die dynamische lijn zit de poëzie van de creativiteit“, zegt Gardella.

Het komt allemaal uit de sterren, uit de kosmos.“

Gardella (Cooperstown, 1948) verruilde halverwege de jaren zestig de Verenigde Staten voor Europa om zich verder te ontwikkelen als beeldende kunstenaar. Na een tijd in Italië arriveerde hij rond 1968 in Nederland. „Het was de tijd van het studentenprotest, maar ik was niet zo van het protesteren. Ik wilde een opleiding en een knie die krijgen aan de Rijksacademie, bij Paul Gregoire en Piet Esser. Die hebben op hun beurt les gehad van Jan Bronner.“

Hoewel hij regelmatig naar zijn geboorteland terugkeerde, besloot hij zich in de jaren zeventig in Nederland te vestigen. „Vanwege de mensen en de mentaliteit, maar ook vanwege de opdrachten. Het kunstklimaat is hier vele malen beter.“ Hij wijst op het ontwerp voor een silhouetkunstwerk van dertig meter lang dat is gerealiseerd in Winschoten. „Zoets zou ik in de Verenigde Staten nooit kunnen maken.“

Terug naar Rodin. „Het is een inte-

Wat ik doe, is zichtbaar maken wat niet zichtbaar is

ressante tentoonstelling“, zegt Gardella over *Genie aan het werk*. „Hoogtepunt vind ik *Het bronzen tijdpak*, omdat die verschillende gletsers kunst vergelijkt. Wat het voor mij de moeite waard maakt, is dat ik zo veel verschillende aspecten te zien krijg: kleine beelden, studies, tekeningen, hoe het ene beeld voortvloeit uit het andere beeld.“

Gardella heeft de beeldende kunst niet gekozen, zegt hij. De kunst koos hem. „En ik heb het niet afgewezen. Ik was als kind timide en introvert, bang eigenlijk. De harde leermethodes van die tijd vond ik vreselijk. Toen moesten we een keer een aquareel maken. De vraag kwam van een leraar genaamd Ben Lavin. Die leraar

steunde mij en beschermde mij. Dat veranderde alles.“

Hij probeert het te verbeeldelijken. „Als ik een koe moest maken, wèrd ik die koe. Alsof ik eenheid voelde, alsof ik deel uitmaakte van het geheel, als een arabesque. Een dag voordat ik op mijn 18de naar Europa vertrok, maakte ik een wandeling door het bos en omhelsde ik een grote boom en zei ik: 'Voor jullie ga ik werken'. Wat ik doe, is zichtbaar maken wat niet zichtbaar is. Emoties, reflecties.“

Gardella werkt vanuit gevoel. Ideën komen als hij bezig is, zegt hij. Hij haalt een zelfgemaakt boek te voorschijn waarin wordt verteld van de wedstrijd tussen de haas en de schildpad en wijst op de titel: *The gray matter gets you there*. „Tegenovergesteld zijn niet echt tegenovergesteld. Wit is ook zwart. Ze sluiten elkaar niet uit. Ze definiëren elkaar. Wat overblijft, is het grijs tussenin.“

Hij probeert het nog een keer uit te leggen: „Vroeger moest ik geïn-

Meer gevolgen van Rodin in Groningen

Rodin inspireert niet alleen Jon Gardella in Garnwerd. Ter gelegenheid van de tentoonstelling in het Groninger Museum is in de Art-Foyer van MartiniPlaza in Groningen *I am Beautiful - 100 jaar na Rodin* te zien. Voor deze hommage hebben twintig kunstenaars zich laten inspireren door de titel van het Rodin-beeld *I am Beautiful*. „Schoonheid volgens een puur persoonlijk idee, uitgedrukt in een tijdsbeeld van nu“, zeggen de samenstellers. De expositie is t/m 3 september 2017 te bezichtigen tijdens de openingstijden van Martini-plaza.

Deelnemende kunstenaars: Maya Wildevuur, Erik Zwezerijnen, Annemarie de Groot, Ronald Soeliman, Ewoud Broeksma, Marcel Duran, Gerard van der Weerd, Rachel van Balen, Yolanda Visser, Anja Knoopers, Jasper van Deutekom, Joyce Eijkhout, Vroom Rameckers, Lyda Boekholt, Vietthanh, Florian Cats, Teny Strik, Sergio Jove, Carmen González, Azat Malkov en Lola Eradus.

spieerd zijn. Tot ik mij realiseerde dat niet geïnspireerd zijn ook inspirerend is. Wat je maakt, is niet op het ene moment goed en het andere moment slecht. Vroeger werd ik kwaad als iets in een beeld mislukte. Als de constructie niet deugde, vloog de hamer door de kamer. Nu ga ik door mijn knieën, om de boel te repareren. Het maakt niet meer uit. Dat geeft vrijheid.“

Open atelier: *In the light of Rodin*, Studio Gardella, Hunzeweg 14 Garnwerd: 11/2, 12/2, 25/3, 26/3, 22/4 en 23/4.